

Для чого історіям технології?

Усі попередні аргументи стосувалися насамперед глибини наших взаємин з історією, ішлося про еволюцію та побудову персональних взаємин людини зі своїм життям. Цей процес не можна відділити від розвитку медіа, через які історія стала засобом масової комунікації та справою не тільки науковців і митців, а й звичайних людей. Він теж безпосередньо пов'язаний з технічним прогресом, який у різні країни приходив у різні періоди, залежно від системи цінностей.

Від початку світом керувала лише усна культура, інформація передавалася з уст в уста, людям потрібно було запам'ятовувати лише найпотрібніше. Згодом ініціатива перейшла літерам. Цей перехід стався значною мірою через те, що нам потрібна була надійніша й об'ємніша технологія, аніж людська пам'ять, щоб зберігати та передавати історії. Першою формою такої комунікації став лист,

далі завдяки Йоганну Гутенбергу близько 1450 року світ прийшов до книги. На думку Фергюсона, саме поява великої кількості друкарень у XV–XVII століттях призвела до «розчаклування» світу, релігія втратила свою попередню силу, адже з'явився потужний інструмент для поширення нових наукових ідей і критики церкви²⁰.

І лише в 1977 році, коли у світовий продаж надійшов перший комп'ютер Apple за ціною 666,66 долара і три пристроїв було під'єднано до мережі Arpanet, протитипу інтернету²¹, ми отримали новий масштабний формат запису та збереження історії — алгоритмічний. За важливістю це було майже те саме, що і винайдення системи рухомих літер. Центральне поняття цього процесу — алгоритм. Це інструкція, що описує порядок дій, через які можна досягти результату. Наше життя — це сума алгоритмів, через які ми вирішуємо власні завдання. «Ви хочете писати історії? Так. Ви готові цього вчитися? Так. Ви готові писати щодня? Ні! Скільки разів на тиждень ви готові писати (обрати варіант)?» І так далі.

Цей спосіб мислення завдячує своїй появі таким філософам і вченим, як Томас Гоббс, Блез Паскаль, Готфрід Ляйбніц та, звісно, Алан Тюрінг з його «машиною Тюрінга», яка механізувала алгоритмічний спосіб мислення. Зрештою ця машина лягла в основу персонального комп'ютера, який і далі підлаштовує історії під особисті потреби кожної людини.

Технологічний розвиток і поява інтернету частково змінили підхід до визначення поколінь. Тепер береться до уваги не тільки вік і соціальний статус, а й інформаційна культура, у якій живе людина. На-

Хочу, щоб ви розуміли, що релігія та віра — це не те саме. Релігія — це машина, яка керує світом і каже, як треба. А віра — це щось особисте, побудоване на ваших відчуттях, вашому емоційному, просторовому і соціальному інтелекті.

«Пам'ять — це торбинка з болем»

Історія Любка Дереша

Любко Дереш — український письменник, який здобув популярність у 16 років після публікації роману «Культ». Через це його в інформаційному просторі досить часто називають «культовим», хоча сам автор скромно відмовляється від таких регалій. Він написав одинадцять дорослих книжок та одну дитячу. Роман «Спустошення» зараз екранізують, а за твором «Намір!» вже знято короткий метр — на обидва проекти Держкіно виділило кошти. Дереша завжди цікаво слухати, хай би про що йшла розмова. Він володіє обширною картиною світу, знається на історії, психології, науці, світовій та українській літературі, викладає художню майстерність. Стиль його спілкування — простий, з гумором і без зарозумілості.

На думку Любка,
хороша історія — це насамперед смачно розказана історія. У ній ти маєш з першого ж речення

відчувати, що провалюєшся туди, куди треба — через інтонацію оповідача, через обставини і місце дії, або, можливо, завдяки героєві чи самій темі. Якщо ж дивитися трохи ширше, то від хорошої історії я чекаю, що вона ввійде мені в серце і зробить якусь переміну там. Хороші історії не спекулюють на сентиментах — вони дають відчуття авторської чесності. З тебе не намагаються вичавити сльози — тобі просто показують зустріч із життям як дивом. Шукаю таких історій, які змінюють мої почуття і залишають по собі довгий глибокий післясмак. Парадоксальність історії, яка змушує повертатися до неї в думках знову і знову, — прекрасна ознака якості. Недосказаність теж додає їй шарму.

* * *

Мої перші спогади досить ранні. Я пам'ятаю, як мені замазували пупець йодом у пологовому будинку, пам'ятаю, як мене принесли додому й клали на ваги для немовлят. Ці моменти не були завжди зі мною, а пригадалися випадково. Якось я запитував у батьків щось про свою вагу, і воно виринуло з пам'яті.

Ще пригадую: неділя, близько дев'ятої ранку, мені три-чотири роки. Бабуся принесла на таці сніданок. Я дивився передачу «Служу Радянському Союзу» (це десь 1988–89 роки). На екрані якесь торжество, у домі також. Неділя — особливий день у сім'ї. Дідусь голиться. Я теж — пан над панами, усе навколо мене обертається. Було від-